C/2026/3538

22.7.2026

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Strategisk standardisering med henblik på at styrke det indre marked

(initiativudtalelse)

(C/2026/3538)

Ordfører: **Angelo PAGLIARA**

Rådgiver	Silvia BORELLI (for ordføreren)
Plenarforsamlingens beslutning	19.2.2026
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	15.4.2026
Vedtaget på plenarforsamlingen	29.4.2026
Plenarforsamling nr.	605
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	184/0/7

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) understreger, at inklusion er afgørende for det europæiske standardiseringssystems legitimitet og effektivitet, og opfordrer derfor til, at SMV'er, fagforeninger og civilsamfundsorganisationer inddrages mere, herunder gennem passende støtte og forbedret adgang til standardiseringsaktiviteter, samtidig med at systemets effektivitet øges, og der sikres økonomisk bæredygtighed på nationalt plan.

1.2. I forbindelse med den kommende revision af forordning (EU) nr. 1025/2012 ([1]) opfordrer EØSU Kommissionen til klart at bekræfte, at europæisk standardisering fortsat skal være et teknisk instrument til støtte for EU-lovgivningen og ikke må behandle spørgsmål, der kan falde ind under den sociale dialog på hverken europæisk, nationalt, sektorielt og regionalt (provinsielt eller lokalt) eller virksomheds- og etableringsniveau ([2]).

1.3. EØSU anbefaler, at der i den reviderede forordning indføres et udtrykkeligt princip om ikkeindblanding (*non-ecroachment principle*) for at sikre, at standarder ikke regulerer eller indirekte påvirker spørgsmål vedrørende social dialog ([3]).

1.4. Udvalget ser gerne, at der indføres en mekanisme til forudgående vurdering af alle standardiseringsanmodninger fra Kommissionen med henblik på at undersøge deres omfang og mulige konsekvenser for de grundlæggende rettigheder, sociallovgivningen og arbejdsmarkedsparternes beføjelser, inden standardiseringsprocessen indledes.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF (EUT L 316 af 14.11.2012, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj).

([2]) Se den fælles skrivelse: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards, som blev underskrevet af Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation, Business Europe, SMEunited og SGI Europe den 27. juni 2025.

([3]) Se den fælles skrivelse: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards, som blev underskrevet af Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation, Business Europe, SMEunited og SGI Europe den 27. juni 2025.

1.5. EØSU opfordrer til større gennemsigtighed og tilgængelighed inden for det europæiske standardiseringssystem, herunder forbedret offentlig adgang til harmoniserede standarder og klarere oplysninger om de tekniske udvalgs sammensætning og funktion. Det skal sikre gennemsigtighed, økonomisk bæredygtighed i systemet og de europæiske standardiseringsorganisationers beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

1.6. Udvalget understreger, at der er behov for en stærkere koordinering af EU's position i internationale standardiseringsorganer for at sikre, at globale standarder fortsat er i overensstemmelse med EU's lovgivning, politiske mål og høje beskyttelsesniveauer.

1.7. Udvalget opfordrer Kommissionen til at sikre fuld tilgængelighed for personer med handicap i de europæiske og nationale standardiseringsorganers arbejde, herunder procedurer, materialer, faciliteter og IKT-systemer, i tråd med direktiv (EU) 2019/882 ([4]), samtidig med at integriteten og sammensætningen af bilag III til forordning (EU) nr. 1025/2012 opretholdes.

1.8. EØSU understreger, at europæisk standardisering fortsat skal være et vigtigt instrument til at styrke det indre marked, industriens konkurrenceevne og EU's åbne strategiske autonomi. Revisionen bør sikre, at systemet fortsat er industridrevet, samtidig med at der sikres en effektiv deltagelse af sociale aktører, samfundsaktører og SMV'er gennem forenklede procedurer, forbedret kapacitetsopbygning og større repræsentation i tekniske udvalg. Standarder kan skabe ekstraordinære økonomiske muligheder for SMV'er og for det indre marked som helhed, ikke alene som vigtige værktøjer til overholdelse, men også som en investering i vækst.

2. **Baggrund**

2.1. Denne initiativudtalelse har til formål at bidrage proaktivt til den kommende revision af EU's standardiseringsramme, som Kommissionen har bebudet, og hvor der forventes at foreligge et lovgivningsforslag i tredje kvartal af 2026. EØSU mener, at denne revision er en passende lejlighed til at styrke det indre marked og EU's åbne strategiske autonomi, samtidig med at det sikres, at standardisering forbliver et pålideligt, gennemsigtigt og inklusivt teknisk værktøj.

2.2. Standarder bør fortsat støtte den europæiske konkurrenceevne og innovation, navnlig for SMV'er, og samtidig være i fuld overensstemmelse med EU's værdier, gældende EU-ret og den institutionelle struktur for social dialog. Samtidig bør udviklings- og anvendelsesstandarderne bidrage til et højt beskyttelsesniveau for arbejdstagerne, forbrugerne og miljøet.

2.3. Standarder former i stigende grad industriens konkurrenceevne, øger de europæiske værdikæders modstandsdygtighed og påvirker tilrettelæggelsen af arbejdet. I betragtning af deres voksende indvirkning på tilrettelæggelsen af arbejdet, indførelsen af digitale teknologier og samspillet mellem mennesker og maskiner bør standarder udvikles under behørig hensyntagen til deres potentielle indvirkning på arbejdsvilkårene, arbejdstagernes sikkerhed og færdigheder, forbrugerne, miljøet og SMV'ernes ressourcer og færdigheder.

2.4. I sin evaluering af forordning (EU) nr. 1025/2012 (SWD(2025) 170 final) understreger Kommissionen, at det europæiske standardiseringslandskab har ændret sig betydeligt, siden forordningen trådte i kraft. Der er opstået nye udfordringer som følge af den ændrede geopolitiske situation, den hurtige teknologiske udvikling i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling og behovet for at forbedre uddannelse og færdigheder i forbindelse med standardisering. I den forbindelse understreger Kommissionen, at man med hjælp fra forordningen fuldt ud skal udnytte de europæiske standarders strategiske potentiale til at støtte et modstandsdygtigt, grønt og digitalt indre marked og sætte EU i stand til at genvinde globalt lederskab i standardiseringsprocesserne. Det betyder også, at kapaciteten til at deltage effektivt i standardiseringsprocesser blandt interessenter, der repræsenterer civilsamfundsorganisationer, fagforeninger og SMV'er, skal styrkes, hvor det er relevant.

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

3. **Generelle bemærkninger: udfordringerne for den europæiske standardiseringsproces**

3.1. I løbet af de seneste to årtier er nationale, europæiske og internationale standardiseringssystemer blevet et stadig mere integreret økosystem (bestående af nationale, europæiske og internationale standardiseringsorganer). Der er dermed sket et skift, hvor europæiske standarder oftere har deres udspring på internationalt plan. Det giver nye udfordringer for de europæiske standarder, bl.a. når det gælder »strategisk autonomi« og »made in Europe«. En styrkelse af det europæiske lederskab på internationalt plan vil sikre, at europæiske interesser beskyttes.

3.1.1. EØSU peger på en række strukturelle udfordringer, der bør tackles for at styrke det indre marked og forbedre det europæiske standardiseringssystems legitimitet og effektivitet.

3.1.2. Procedurerne skal være hurtigere og mere forudsigelige, ved at man forkorter ventetiden i hele processen, lige fra Kommissionens anmodninger til udarbejdelse, vurdering og offentliggørelse. Samtidig skal man sikre inddragelse af alle interesserede parter, konsensusopbygning og teknisk kvalitet. Der kan findes realistiske metoder til at øge systemets hastighed og reaktionsevne ved, inden standardiseringsarbejdet påbegyndes, at afstemme arbejdsbyrden med de tilgængelige ressourcer, herunder ekspert- og sekretariatsressourcer. Det bør ligeledes overvejes, hvordan man kan fremskynde arbejdet med at indføre harmoniserede standarder ved at fastsætte gennemsigtige og bindende procedurer med klare frister og kriterier for vurdering og intensivere samarbejdet mellem konsulenter for harmoniserede standarder (HAS-konsulenter) og tekniske eksperter.

3.1.3. Den juridiske og tekniske kvalitet af harmoniserede standarder skal sikres, således at standarderne fuldt ud overholder mandaterne og EU's lovkrav, og man begrænser afvisninger, revisioner og retssager. Dette kvalitetskrav bør ligeledes sikre, at standarderne bidrager til et højt niveau af beskyttelse af de interessenter, der repræsenteres af de organisationer, der er angivet i bilag III.

3.1.4. Inklusion og afbalanceret deltagelse er fortsat afgørende. For at øge legitimiteten og anvendeligheden af standarder bør man derfor fremme SMV'ernes og samfundsinteressenternes, bl.a. fagforeningernes, forbrugernes og miljøinteressenternes, deltagelse i både europæiske og nationale standardiseringsorganer.

3.1.5. Gennemsigtighed og tilgængelighed skal sikres i betragtning af harmoniserede og ikkeharmoniserede standarders relevans.

3.1.6. Forvaltningsordninger og incitamenter skal forbedres for at sikre ansvarlighed og lydhørhed over for politiske prioriteter, navnlig i de grønne og digitale sektorer, der er i hastig udvikling.

3.1.7. Der bør lægges særlig vægt på standarder for nye teknologier såsom kunstig intelligens, digitale platforme og avanceret automatisering, som i væsentlig grad kan ændre arbejdets tilrettelæggelse og samspillet mellem mennesker og maskiner.

3.1.8. Revisionen skal sikre den sociale dialog på europæisk og nationalt plan. Standarder må ikke omhandle spørgsmål, der kan falde ind under den sociale dialog. Dette princip bakkes fuldt ud op af de europæiske arbejdsmarkedsparter og er baseret på EU-traktaterne ([5]).

4. **Foreslåede lovgivningsmæssige retningslinjer**

4.1. I forordning (EU) nr. 1025/2012 behandles standardisering kun »som støtte for EU-lovgivning og -politikker«. Derudover er der også en række ikkeharmoniserede (nationale, europæiske og/eller internationale) standarder, som nævnes direkte i EU-lovgivningen, og et ukendt antal ikkeharmoniserede (nationale, europæiske og/eller internationale) standarder, der er integreret i national lovgivning. Disse to samlinger af standarder — som supplerer den klart identificerede samling af harmoniserede standarder — er stort set ukendte. Som følge heraf har standardisering og standarder langt større indvirkning på det indre marked, end det i øjeblikket anerkendes.

([5]) Se den fælles skrivelse: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards, som blev underskrevet af Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation, Business Europe, SMEunited og SGI Europe den 27. juni 2025.

4.2. Kommissionen bør derfor udvikle instrumenter til at evaluere virkningen af ikkeharmoniserede standarder, der er udarbejdet af standardiseringsorganer. Disse standarder påvirker det indre marked og former virksomhedernes adfærd inden for det. Desuden henvises der i flere EU-retsakter til ikkeharmoniserede standarder, hvilket i nogle tilfælde gør deres anvendelse obligatorisk.

4.3. EØSU støtter princippet om, at standardisering fortsat skal være en teknisk øvelse og ikke bør regulere spørgsmål, der falder ind under den sociale dialog og kollektive overenskomstforhandlinger, såsom arbejdsvilkår, arbejdstagerrettigheder og personaleledelse. Kommissionen bør udarbejde retningslinjer, der indfører et udtrykkeligt princip om ikkeindblanding, idet det præciseres, at standarder på ingen måde må påvirke udøvelsen af de grundlæggende rettigheder, der anerkendes i medlemsstaterne og på EU-plan, eller påvirke retten til at forhandle, indgå og håndhæve kollektive overenskomster eller andre spørgsmål, der er omfattet af den sociale dialog på EU-plan og nationalt plan.

4.4. EØSU gentager, at frivillig teknisk standardisering hverken kan eller må gribe ind på områder, der er forbeholdt lovregulerede erhverv. Navnlig må tekniske standarder ikke fastsætte krav til lovregulerede erhvervsaktiviteter, adgangskrav, faglige færdigheder eller etiske standarder, som fortsat udelukkende fastlægges af lovgiveren og erhvervsreguleringerne.

4.5. Der bør stilles krav om en forudgående vurdering af anvendelsesområdet for hver standardiseringsanmodning for at undersøge, om der er nogen risiko for at påvirke den sociale dialog, de grundlæggende rettigheder, sociallovgivningen eller de områder, der er forbeholdt lovregulerede erhverv. Derfor bør det i enhver anmodning om standardisering angives, om og i hvilket omfang den påvirker disse områder. Hvis der konstateres risici, bør Kommissionen, standardiseringsorganerne og deres tekniske udvalg prioritere alternative instrumenter.

4.6. Europæiske og nationale standardiseringsorganer samt de tekniske udvalg, der er nedsat inden for disse, skal sikre en afbalanceret deltagelse af forbruger- og civilsamfundsorganisationer, miljøinteressenter, fagforeninger og SMV'er. For at sikre meningsfuld deltagelse bør standardiseringsorganerne så vidt muligt fjerne finansielle og administrative hindringer ved at give civilsamfundsorganisationer, fagforeninger og SMV'er fri adgang til og lade dem deltage i standardiseringsarbejde. Tilgængelighed for personer med handicap bør ligeledes sikres. Desuden bør disse organisationer tildeles passende økonomiske ressourcer, kapacitetsopbygningsprogrammer og uddannelse i standardisering, så de kan styrke deres tekniske ekspertise på både europæisk og nationalt plan. Der bør derfor indføres mekanismer til at omfordele de gebyrer, der betales for at deltage i standardiseringsorganer, til de organisationer, der er angivet i bilag III.

4.7. EØSU understreger, at europæisk standardisering fortsat skal være et vigtigt instrument til at styrke det indre marked, industriens konkurrenceevne og EU's åbne strategiske autonomi. I forbindelse med revisionen bør der sikres en reel deltagelse af SMV'er ved hjælp af forenklede procedurer, øget kapacitetsopbygning og større repræsentation i tekniske udvalg. Standarder kan skabe ekstraordinære økonomiske muligheder for SMV'er og for det indre marked som helhed, ikke alene som vigtige værktøjer til overholdelse, men også som en investering i vækst.

4.8. EØSU efterlyser gennemsigtige standardiseringsprocedurer. Sammensætningen af de tekniske udvalg i standardiseringsorganerne på europæisk og nationalt plan bør offentliggøres på deres websteder.

4.9. I lyset af standardernes stadig større betydning er ubegrænset og fri adgang ved at blive et spørgsmål om retsstatsprincippet og gennemsigtighed. EØSU anbefaler, at der som minimum sikres let og gratis læseadgang og hindringsfri adgang til standarder, og at ansvaret for at sikre offentlig tilgængelighed præciseres. Samtidig bør der sikres økonomisk bæredygtighed i systemet og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

4.10. EU bør revidere sin internationale strategi for standardisering, navnlig i Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) og Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC), for at sikre, at internationale standarder ikke sænker niveauet i EU's ramme for sikkerhed, sundhed og bæredygtighed. Dette bør omfatte sikring af, at internationale standarder er i overensstemmelse med internationalt anerkendte arbejdsstandarder og beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. EU bør ligeledes forhindre, at standarder, der er uforenelige med Unionens værdier og lovgivning, indføres på det indre marked uden beskyttende foranstaltninger. For at mindske denne risiko bør det i forordningen fastsættes, at et produkt eller en tjenesteydelse kun kan udbydes på det indre marked, hvis det/den overholder standarder, der er udarbejdet, vedtaget og offentliggjort af standardiseringsorganer, som overholder EU's standardiseringsforordning.

5. **Retningslinjer for revisionen af forordning (EU) nr. 1025/2012**

5.1. EØSU understreger, at harmoniserede standarder bør have til formål at støtte den tekniske gennemførelse af lovgivningen, uden at de bliver et reguleringsværktøj. Harmoniserede standarder må ikke erstatte, underminere eller gribe ind i den sociale lovgivning eller kollektive overenskomster. Kommissionen må derfor ikke ved at anmode om en eller flere europæiske standarder påvirke retten til at forhandle, indgå og håndhæve kollektive overenskomster eller retten til at gennemføre faglige aktioner, og den må heller ikke gribe ind i forbindelse med spørgsmål, der er reguleret gennem social dialog på europæisk eller nationalt plan.

5.2. For at sikre, at harmoniserede standarder forbliver tekniske, bør enhver anmodning fra Kommissionen om en harmoniseret standard omfatte en vurdering af, om denne påvirker den sociale dialog, de grundlæggende rettigheder eller sociallovgivningen. Denne vurdering bør efterfølgende revideres af det udvalg, der er blevet nedsat i henhold til artikel 22 i forordning (EU) nr. 1025/2012. De organisationer, som er angivet i bilag III, bør underrettes af udvalget og have mulighed for at udtale sig om omfanget af Kommissionens anmodning.

5.3. På meget vigtige politikområder, såsom europæisk forsvar, hvor reguleringen bør efterses med hensyn til eventuelle eksterne påvirkninger, og hvor bestemmelserne om europæisk autonomi bør håndhæves nøje, skal Kommissionen kunne udvikle fælles specifikationer i stedet for at anmode europæiske standardiseringsorganer om europæiske standarder. Ved udarbejdelsen af fælles specifikationer skal Kommissionen sikre, at alle relevante interessenter inddrages.

5.4. Kvalitet bør fortsat prioriteres højere end hastighed. Selv om procedurerne skal strømlines ved hjælp af digitalisering og forbedret planlægning, må kortere tidsfrister ikke svække det omhyggelige arbejde, der er nødvendigt for at udarbejde standarder af høj kvalitet, der er i overensstemmelse med EU's politikker og værdier. Derfor bør man ikke fremme hastighed på bekostning af inklusion og konsensus. Desuden bør standarder, der påvirker udstyr på arbejdspladsen, digitale systemer eller interaktionen mellem mennesker og maskiner, sikre, at arbejdstagernes sikkerhed og sundhed og ergonomiske hensyn integreres fuldt ud fra designfasen.

5.5. Inklusion skal være en betingelse for legitimitet for at sikre en afbalanceret deltagelse af industrien, herunder SMV'er, forbruger- og civilsamfundsorganisationer, miljøinteressenter og fagforeninger understøttet af tilstrækkelige ressourcer. Derfor bør den økonomiske støtte til de organisationer, der omtales i bilag III, øges, og deres rolle bør sikres og opretholdes. De europæiske interessentorganisationer har stor betydning i systemet og skal beskyttes for at sikre den nødvendige demokratiske kontrol og balance og fremme EU's værdier. Det bør sikres, at internationalt forankrede standarder, som EU overtager som europæiske standarder, ikke er i strid med EU's mål eller underminerer EU's politik eller lovgivning.

5.6. For at opnå en effektiv inklusion og sikre standardiseringssystemets legitimitet bør forordningens artikel 6, stk. 1, (»SMV'ers adgang til standarder«) ændres. I øjeblikket består dette stykke af en ikkeudtømmende, ikkebindende liste over foranstaltninger, som nationale standardiseringsorganer kan træffe for at støtte inklusion, adgang og en effektiv deltagelse af SMV'er i standardiseringen på nationalt plan. I praksis har artikel 6, stk. 1, resulteret i ulige vilkår for SMV'ers deltagelse på tværs af forskellige medlemsstater. Den eksisterende liste over foranstaltninger og alle dens bestemmelser bør gøres obligatorisk for både SMV'er og forbrugerorganisationer, miljøinteressenter og fagforeninger. Desuden bør den rolle, som disse interessentkategorier spiller på europæisk plan, sikres og opretholdes, så de organisationer, der omtales i bilag III, får indflydelse.

5.7. EØSU anbefaler i overensstemmelse med EU-Domstolens retspraksis ([6]), at der som minimum sikres let og gratis læseadgang og hindringsfri adgang til standarder — gennem en tilgængelig internetportal — og at ansvaret for at sikre offentlig tilgængelighed præciseres, samtidig med at den økonomiske bæredygtighed i systemet og standardiseringsorganisationernes beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder garanteres.

5.8. Standardisering bør bidrage til bæredygtig konkurrenceevne, fremme innovation, produktivitet og modstandsdygtighed og samtidig integrere sikkerhed, sundhed og miljø.

5.9. EØSU opfordrer til, at den reviderede forordning kommer til at indeholde et krav om, at standardiseringsorganerne ved udarbejdelsen af, afstemningen om og offentliggørelsen af standarder, der bliver europæiske harmoniserede standarder, skal overholde den europæiske standardiseringslovgivning.

([6]) Den Europæiske Unions Domstol, C-588/21 P (Malamud), C-160/20, C-613/14 (James Elliott).

5.10. Overvågningen og ansvarligheden bør øges ved hjælp af klare indikatorer for tidsfrister, kvalitet, inklusivitet og virkning sammen med korrigerende mekanismer, når det er nødvendigt. Foranstaltninger på nationalt plan kan i den henseende gennemføres ved at ændre forordningens artikel 6, stk. 3, og give de nationale standardiseringsorganer mandat til at indsamle og stille data til rådighed om interessenters adgang til og deltagelse i standardiseringen på nationalt plan.

Bruxelles, den 29. april 2026.

Séamus BOLAND
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg